

Τρεις επιστολές και μια «διαγραφή»

Το παρασκήνιο της ρήξης Παπανδρέου - Σημίτη, τι συζητήθηκε στον «πρωινό καφέ», ποιοι υποστήριξαν τη «σκληρή γραμμή»

Του Κ. Π. Παπαδόχου

Στοιχεία πολιτικού θρίλερ με πολλές διακυμάνσεις είχε το παρασκήνιο της «διαγραφής» του πρώην πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη από τον κ. Γ. Παπανδρέου, λιγότερο από πέντε χρόνια μετά την παράδοση του «δακτυλιδιού» της ηγεσίας από τον πρώτο, στον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ.

Το εικοσιτετράωρο που μεσολάβησε από το μεσημέρι της Τετάρτης και την παραλαβή της επιστολής, με την οποία ο κ. Κ. Σημίτης διαφώνησε δημοσίως με την επιλογή του ΠΑΣΟΚ να ζητήσει δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισαβώνας, μέχρι την Πέμπτη, οπότε και ο κ. Γ. Παπανδρέου του απάντησε, θέτοντας τον ουσιαστικά εκτός κόμματος, χαρακτηρίστηκε από αλληπαλές συσκέψεις στη Χαριλάου Τρικούπη, στη διάρκεια των οποίων εξετάστηκε πλήθος εναλλακτικών σεναρίων. Από την ήπια αντίδραση προς τον πρώην πρωθυπουργό, μέχρι το πλέον ακραίο, δηλαδή αυτό της «διαγραφής» του, το οποίο και τελικώς υιοθετήθηκε από τον κ. Γ. Παπανδρέου. Το χρονικό τους έχει ως εξής:

«Ανάλυση» και αντιδράσεις

Η επίδοση της επιστολής του κ. Κ. Σημίτη στο γραφείο του προέδρου του ΠΑΣΟΚ και η ταυτόχρονη δημοσιοποίηση της στα ΜΜΕ, γύρω στις 2 το μεσημέρι της Τετάρτης σήμανε συναγερμό στη Χαριλάου Τρικούπη. Ο προγραμματισμένος για τις τρεις «πρωινός καφές», με τη συμμετοχή των κ. Ν. Αθανασίου, Γ. Ραγκούση, Γ. Παπακωνσταντίνου, Δ. Ρέππα, Φίλ. Πετσάλνικου, Χ. Καστανίδη, Π. Μπεγλίτη και στενών συνεργατών του κ. Γ. Παπανδρέου, όπως οι κ. Π. Γερούλκας και Ρεγγίνα Βαρτζέλα, είχε ως προγραμματισμένο αντικείμενο τη στρατηγική του ΠΑΣΟΚ το επόμενο διάστημα. Ομως αυτή, ως ήταν αναμενόμενο, ουδέποτε συζητήθηκε. Η σύσκεψη αναλώθηκε στην «ανάλυση» της επιστολής του πρώην πρωθυπουργού και στους πιθανούς τρόπους μιας πρώτης αντίδρασης.

Ολοι συμφώνησαν πως η κίνηση του κ. Κ. Σημίτη είχε σαφώς ευρύτερη πολιτική στόχευση από τη δημόσια καταγραφή της διαφωνίας του με το δημοψήφισμα για τη νέα Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικά επικυρώματα, όλων, ήταν απ' ενός η επιλογή του κ. Κ. Σημίτη να τη δημοσιοποιήσει πριν καλά καλά παραληφθεί από το γραφείο του κ. Γ. Παπανδρέου και απ' ετέρου το ύψος της και κυρίως η αποστολή περί «κυβερνήσεων του πατέρα σου και των δικών μου» που θεωρήθηκε απαξιωτική για τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ.

Δύο γραμμές

Ομως, ενώ στην «ανάγνωση» της επιστολής υπήρχε ομοφωνία στον τρόπο διαχείρισής της, σύμφωνα με πληροφορίες, σύντομα διαμορφώθηκαν δύο γραμμές. Η πρώτη, με κύριους εκπαιδευτές τους κ. Γ. Ραγκούση και Ν. Αθανασίου, πρότεινε την επιθετική αντιμετώπιση του κ. Κ. Σημίτη, με βασικό επιχείρημα ότι σε διαφορετική περίπτωση το ηγετικό προφίλ του κ. Γ. Παπανδρέου θα δεχόταν μη αναστρέψιμο πλήγμα και θα άνοιγε ένας νέος κύκλος αμφισβήτησης των επιλογών του από τους βαρύνοντες του ΠΑΣΟΚ. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι κ. Φ. Πετσάλνικος, Χ. Καστανίδης και Π. Μπεγλίτης, που σημείωσαν πως εάν ο κ. Γ. Παπανδρέου δεν σπρώξει το γάντι που του πέταξε ο κ. Κ. Σημίτης, «θα είναι καλύτερα να παραδώσει τα κλειδιά της Χαριλάου Τρικούπη και να φύγει», προειδοποιώντας πως ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ διατρέχει τον κίνδυνο μιας νέας εσωκομματικής κρίσης το φθινόπωρο. Πιο μετριοπαθείς υπήρξαν κατά κύριο λόγο ο κ. Δ. Ρέππας και η κ. Ρεγγίνα Βαρτζέλα, που τάχθηκαν υπέρ της υποβόσκησης από τη Χαριλάου Τρικούπη της πρωτοβουλίας Σημίτη, με το σκεπτικό ότι θα έπρεπε να αποφευχθεί μια νέα κρίση κορυφής στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ομως, ύστερα από μακρά συζήτηση συμφωνήσαν να εκδοθεί μια σκληρή ανακοίνωση καταδίκης του πρώην πρωθυπουργού από τον κ. Γ. Παπακωνσταντίνου.

Η θέση του Κ. Λαλιώτη

Σημειώνεται, πως με τη λογική της υποβάθμισης της παρέμβασης Σημίτη συντάχθηκε, κατά πληροφορίες, και ο κ. Κ. Λαλιώτης -που είχε προστεθεί στη σύνθεση- καθώς εκτίμησε πως με δεδομένη την «εχθρική» στάση συγκεκριμένων ΜΜΕ έναντι του κ. Γ. Παπανδρέου ο τελευταίος πιθανότατα θα έβγαине πταμένους από ένα «επικοινωνιακό μπλοκ» με τον πρώην πρωθυπουργό.

Τελικά, ο κ. Γ. Παπανδρέου, που βρίσκεται σε ανοικτή γραμμή με τους επιτελείς του, υποδέχτηκε με τόνος σκεπτικό και έδωσε εντολή να υπάρξει την Τετάρτη το απόγευμα ως πρώτη αντίδραση η σκληρή ανακοίνωση του κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, μέσω της οποίας η επιστολή του πρώην πρωθυπουργού χαρακτηριζόταν «ακατανόητη» και η Χαριλάου Τρικούπη υπενθύμιζε

Ο πρώτος γύρος ανάμεσα στον Γ. Παπανδρέου και τον Κ. Σημίτη έληξε. Ολοι όμως στο ΠΑΣΟΚ περιμένουν με αγωνία τον δεύτερο, που αργά ή γρήγορα θα έρθει.

Ο «επίλογος» που δεν εστάλη

Το επτέλειο του κ. Γ. Παπανδρέου το πρωί της Πέμπτης ετοίμασε δύο διαφορετικά σχέδια επιστολής του προέδρου του ΠΑΣΟΚ προς τον πρώην πρωθυπουργό. Η αρχή τους ήταν ίδια, αλλά ο «επίλογος» διαφορετικός. Το δεύτερο κείμενο ήταν σαφώς πιο ήπιο, και, παρότι άφηνε το ενδεχόμενο της διαγραφής του κ. Κ. Σημίτη να πλανάται, επί της ουσίας τοποθετούσε τον πρώην πρωθυπουργό σε ρόλο «επίτιμου προέδρου» με σαφώς μεγαλύτερη περιθώριο διατήρησης γνώμης, κατά το πρότυπο του κ. Κ. Μπιστάκη εντός της Ν.Δ. Ομως, τελικώς, ο κ. Γ. Παπανδρέου επέλεξε τη γνωστή επιστολή, μέσω της οποίας έθεσε τον κ. Κ. Σημίτη εκτός ΠΑΣΟΚ. Το επίμαχο τμήμα της επιστολής που δεν έστειλε ο κ. Γ. Παπανδρέου στον πρώην πρωθυπουργό έχει ως εξής: «Εκτιμώ το έργο που έχετε προσφέρει στη χώρα. Αναπολώ την εποικοδομητική για την Ελλάδα συνεργασία μας, στις κυβερνήσεις σου. Δέχομαι (όμως και) την απόφασή σου να κινηθείς έξω από τη στενή έννοια της κομματικής πελαρχίας και να λειτουργείς με απόλυτη ανεξαρτησία (αυτονομία), και όρα να μην προσμετράσαι στις συντεταγμένες δυνάμεις της κοινοβουλευτικής μας ομάδας. Διαφύλασσοντας το κύρος της συντεταγμένης πλειότητας της Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ θα αξιολογούμε πάντα τις απόψεις που καταθέτεις. Και προσωπικά θα το κάνω με ιδιαίτερο σεβασμό. Αυτό συνιστά ελάχιστη υποχρέωσή μου, μετά την κοινή μας πορεία».

πως το 2005 ο κ. Κ. Σημίτης είχε ταχθεί υπέρ της διεξαγωγής δημοψηφίσματος για το Ευρωσύνταγμα. Στην ίδια σύσκεψη συμφωνήθηκε επίσης, ο κ. Γ. Παπανδρέου να καταφέρει ένα δεύτερο «πλήγμα» προς τον κ. Κ. Σημίτη, την επομένη, μέσω της απαντητικής του επιστολής προς τον πρώην πρωθυπουργό.

Η δεύτερη πράξη του δράματος παίχθηκε το βράδυ της Τετάρτης, μετά την ψευδοφωτογραφία για τη νέα Συνθήκη, στο γραφείο του προέδρου του ΠΑΣΟΚ στη Βουλή.

Στους σταθερούς επιτελείς του κ. Γ. Παπανδρέου προστέθηκε και ο κ. Χρ. Παπουτσάς, κατ' ορισμένους... αυτοβούλως και κατ' άλλους επειδή κλήθηκε λόγω της επιρροής του σε μερίδα του κομματικού μηχανισμού του ΠΑΣΟΚ. Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Χρ. Παπουτσάς έδωσε εν πολλοίς τον τόνο στη σύσκεψη, καθώς μαζί με τον κ. Χ. Καστανίδη τάχθηκαν υπέρ της «αποφασιστικής» αντιμετώπισης του κ. Κ. Σημίτη με το σκεπτικό ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου δεν έχει άλλη επιλογή από το να εκκαθαρίσει το τοπίο πλήρως και άμεσα, καθώς θα ήταν λάθος να μεταθέσει χρονικά μια κρίση που κάποια στιγμή θα εκδηλωνόταν εκ νέου. Από την πλευρά του, ο κ. Δ. Ρέππας κατέβαλε μια ισχυρή προσπάθεια να πείσουν οι τότε, αλλά, όπως αποδείχθηκε, χωρίς αποτέλεσμα. Παρότι ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ δεν άνοιξε τα χαρτιά του, φερόντας από τη Βουλή, όλοι οι παριστάμενοι είχαν αντιληφθεί πως είχε πάρει τις αποφάσεις του και αυτές θα ήταν ιδιαίτερα σκληρές για τον κ. Σημίτη.

Ετσι, η νέα σύσκεψη που συγκάλεσε ο κ. Γ. Παπανδρέου το πρωί της Πέμπτης στη Χαριλάου Τρικούπη είχε ουσιαστικά διαδικαστικό χαρακτήρα. Οι συνεργάτες του προέδρου του ΠΑΣΟΚ που προετοίμασαν εναλλακτικά σχέδια της απαντητικής επιστολής προς τον κ. Κ. Σημίτη. Το «ήπιο» (οι βασικές του παράγραφοι δημοσιεύονται χωριστά) ουσιαστικά καθιστούσε τον κ. Κ. Σημίτη «επίτιμο», δηλαδή τον αποσυνέδε

από τα ενεργά μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ. Το δεύτερο σηματοδοτούσε τη «διαγραφή» του από τον κ. Γ. Παπανδρέου. Ως γνωστόν, ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ επέλεξε να αποστείλει το δεύτερο...

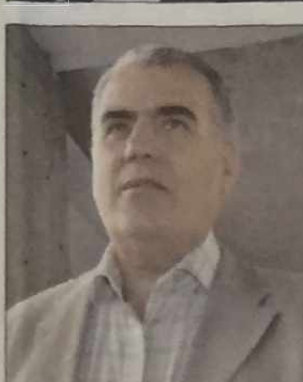
Περιμένοντας την απάντηση

Οι υπόλοιπες ώρες, μέχρι το βράδυ της Πέμπτης, ήταν ώρες αναμονής της απάντησης Σημίτη, αλλά και προετοιμασίας της «επόμενης ημέρας». Ο κ. Γ. Παπανδρέου έδωσε εντολή να μην υπάρξουν επιθετικές δηλώσεις κατά του πρώην πρωθυπουργού. Μάλιστα, ο κ. Γ. Ραγκούσης προχώρησε στην έκδοση σχετικής εγκυκλίου, προκειμένου να μην επαναληφθεί το «τσόρκο» των υπελασθημάτων του περασμένου Οκτωβρίου και Νοεμβρίου, όταν κορυφώονταν η μάχη για την ηγεσία. Παράλληλα, ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ επικοινωνήσε με τον κ. Απ. Κακλαμάνη και τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους του κόμματος κ. Ευάγγ. Βενιζέλο, Θ. Πάγκαλο και Χρ. Παπουτσή μεταφέροντας την άποψη ότι ο κ. Κ. Σημίτης με την πρωτοβουλία του δεν του άφηνε άλλα περιθώρια χειρισμών, πέραν της διαγραφής. Πάντως, η συγκεκριμένη επιλογή δέχθηκε τα πυρά κορυφαίων στελεχών, που επισήμαιναν πως ο κ. Γ. Παπανδρέου έδωσε μέσω αυτής της επικοινωνίας τη δυνατότητα στον κ. Ευάγγ. Βενιζέλο να καταγράψει την πλήρη διαφωνία του, χωρίς το κόστος να την καταστήσει γνωστή με δημόσια δήλωση.

Η «λήξη συναγερμού» για τη Χαριλάου Τρικούπη ήλθε λίγο μετά τις οκτώ το βράδυ της Πέμπτης, όταν από τα δελτία ειδήσεων έγινε γνωστό το περιεχόμενο της απάντησης Σημίτη στην επιστολή Παπανδρέου. Η αλυσίδα έπεσε με ένα «ουδέν σκόλιο» από τους συνεργάτες του προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Ολοι γνωρίζουν, όμως, ότι αργά ή γρήγορα θα υπάρξει και δεύτερος γύρος, καθώς ο πρώην πρωθυπουργός κατέστησε σαφές πως πλέον δεν πρόκειται να σιωπά...

Υπέρ της επιθετικής αντιμετώπισης του κ. Σημίτη τάχθηκαν ο Γ. Ραγκούσης και ο Ν. Αθανασίου.

Μεταξύ αυτών που ήθελαν μετριοπάθεια ήταν και ο Δ. Ρέππας.

Καθοριστικό ρόλο έπαιξε ο Χρ. Παπουτσάς.

Εξι σενάρια για την κίνηση Σημίτη

Πολεμικό έχει καταστεί το σκηνικό στο ΠΑΣΟΚ μετά την αποπομπή του κ. Κ. Σημίτη, με τον κ. Γ. Παπανδρέου να φέρει απόφασιζόμενος να συγκροτήσει όχι μόνο στο εσωκομματικό πεδίο αλλά, σύμφωνα με στενούς του συνεργάτες, και «με εκδοτικά και οικονομικά συμφέροντα» που θα επιδιώκουν να χειραγωγήσουν τις εξελίξεις στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ο κ. Γ. Παπανδρέου απέστειλε την περασμένη Πέμπτη με τον πλέον ακηρό τρόπο το μήνυμα ότι δεν θα ανεχθεί διαφοροποιήσεις από τη «γραμμή» του κόμματος, οπότε εάν αυτές εκδηλωθούν αυτομάτως το ΠΑΣΟΚ θα εισέρχεται στον αστερισμό των διαγραφών.

Από την πλευρά του, ο κ. Ευ. Βενιζέλος τρείς στάση αναμονής, καθώς δεν επιθυμεί να υποπέσει σε σφάλματα που εκτιμά ότι τον οδήγησαν σε πτα στην αναμέτρηση για την ηγεσία ή να δώσει τη δυνατότητα στον κ. Γ. Παπανδρέου να τον οδηγήσει εκτός ΠΑΣΟΚ, τουλάχιστον με τους όρους και στον χρόνο που εκκινεί επιθυμεί. Πάντως, από την επόμενη Τρίτη, ο κ. Ευ. Βενιζέλος και οι βουλευτές που τον στήριξαν στην αναμέτρηση της 11ης Νοεμβρίου, αναμένεται να αρχίσουν να τοποθετούνται δημοσίως, ασκώντας προσεκτική κριτική στην απόφαση του κ. Γ. Παπανδρέου να διαγράψει τον πρώην πρωθυπουργό.

Τα σενάρια

Μέσα στο παραπάνω σκηνικό, διακρίνεται στο παρασκήνιο και πλήθος σεναρίων για τους λόγους που οδήγησαν τον κ. Κ. Σημίτη στη μετωπική αντιπαράθεση με τον κ. Γ. Παπανδρέου. Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένο ότι ο πρώην πρωθυπουργός κατέστησε σαφές πως θα τοποθετείται επί των εξελίξεων καθίσταται εκ των πραγμάτων σε μια ακόμη κρίσιμη μεταβλητή των περαιτέρω εξελίξεων εντός του ΠΑΣΟΚ.

Ουδείς στο ΠΑΣΟΚ γνωρίζει τη στόχευση της παρέμβασης Σημίτη, αλλά όλοι θεωρούν πως η «επόμενη ημέρα» στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης είναι εντελώς διαφορετική. Ολοι επίσης συνομολογούν, πως ο πρώην πρωθυπουργός δεν κινήθηκε εκτός ενός ευρύτερου σχεδιασμού, αλλά αντιθέτως η πρωτοβουλία του υπηρετούσε συγκεκριμένες στοχεύσεις.

Ομως, η ομοφωνία των στελεχών του ΠΑΣΟΚ τερματίζεται σ' αυτό ακριβώς το σημείο. Από εκεί και πέρα αρχίζει ένα πλήθος σεναρίων, για τους λόγους που ώθησαν τον κ. Κ. Σημίτη να προκαλέσει τη μετωπική σύγκρουση με τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ, η οποία οδήγησε στην πλήρη και οριστική διάρρηξη των μεταξύ τους σχέσεων. Εξί είναι τα βασικότερα: ■ **Πρώτον**, ότι ο κ. Κ. Σημίτης εκτιμά

πως η πορεία του ΠΑΣΟΚ υπό τον κ. Γ. Παπανδρέου είναι μη-αναστρέψιμη και επιθυμούσε να διαχωρίσει πλήρως τη θέση του από τις περαιτέρω εξελίξεις.

■ **Δεύτερον**, ότι ο πρώην πρωθυπουργός έχει «ειδική ευαισθησία» για τα θέματα της Ε.Ε., τρέφει ακόμη φιλοδοξίες για κάποιο «ρόλο» στους κόλπους των Βρυξελλών, και για τον λόγο αυτό έκρινε επιβεβλημένο να διαφοροποιηθεί από τη γραμμή Παπανδρέου.

■ **Τρίτον**, ότι ο κ. Κ. Σημίτης είναι οφόδρα ενοχλημένος από τη στάση της Χαριλάου Τρικούπη στην υποθερη Siemens, καθώς κρίσιμες συμβάσεις που βρίσκονται στο μικροσκόπιο της εν εξελίξει δικαστικής έρευνας είχαν υπογραφεί επί κυβερνήσεώς του. Κατ' ορισμένες πηγές, μάλιστα, είχε ζητηθεί το ΠΑΣΟΚ να υπερασπυνθεί των συγκεκριμένων συμβάσεων, αλλά ο κ. Γ. Παπανδρέου όχι μόνον δεν το έπραξε, αλλά αντιθέτως φέρεται έτοιμος το αμέσως επόμενο διάστημα να «θυσιάσει» όποιο στέλεχος υπάρχουν ενδείξεις ότι εμπλέκεται σε παράτυπες δοσοληψίες με την εταιρεία.

■ **Τέτατον**, ότι ο κ. Κ. Σημίτης καλλιεργεί από τώρα το έδαφος ώστε να είναι το 2010 ισχυρός υποψήφιος για την Προεδρία της Δημοκρατίας, εάν ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Καραμανλής επιλέξει να μην προτείνει την ανανέωση της θητείας του κ. Κάρ. Παπούλια, παρότι τούτο φαντάζει απίθανο στην παρούσα συγκυρία.

■ **Πέμπτον** -από ορισμένους εχθρούς του πρώην πρωθυπουργού- διακρίνεται και η άποψη ότι η κίνηση του κ. Κ. Σημίτη εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σχεδιασμό «αποσταθεροποίησης» του κ. Γ. Παπανδρέου, που θα μετεξελεχθεί σε ευθεία αμφισβήτηση της ηγεσίας, ακόμη και πριν από τις ευρωεκλογές του 2009.

Πολιτικό λάθος;

Πάντως, στο ΠΑΣΟΚ υπάρχουν και ορισμένοι που απορρίπτουν όλα τα παραπάνω σενάρια προβάλλοντας ένα έκτο, θεωρώντας πως ο κ. Κ. Σημίτης απλά διέπραξε ένα πολιτικό λάθος, όπως λένε ότι είχε συμβεί, και όταν εμφανίστηκε να παρεμβαίνει, τον περασμένο Σεπτέμβριο, στην κούρα για την ηγεσία, μεταξὺ των κ. Γ. Παπανδρέου και Ευ. Βενιζέλου. Κατά τις συγκεκριμένες πηγές, ο πρώην πρωθυπουργός «επηρεάζεται» τους τελευταίους μήνες από στελέχη, όπως ο κ. Β. Κονιγιαννόπουλος και ο κ. Ν. Μπίτσας, που του προβάλλουν την εικόνα ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου έχει απαξιώσει πλήρως το έργο του, και τον παρότρυναν τελικώς στο γνωστό σκηνικό σύγκρουσης του τελευταίου διμήνου.

Κ.Π. Παπαδόχου